

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی فسا معاونت تحقیقات و فناوری

راهنمای طرح های کاربردی اثرگذار

مقدمه: یکی از استراتژی های موثر به منظور پاسخ به سوالات و حل مشکلات سلامت از طریق تحقیقات و فناوری، اولویت بندی موضوعات و مشکلات مرتبط با سلامت و تخصیص بودجه مناسب به " طرح های کاربردی اثرگذار " می باشد. لذا با هدف تشویق پژوهشگران به انجام " تحقیقات کاربردی اثرگذار " تدوین راهنمای طرح های اثرگذار در دستور کار معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه قرار گرفته است. این راهنما شامل فرآیندها و شرایط اجرای فراخوان " طرح های کاربردی اثرگذار " می باشد.

ماده ۱: تعریف طرح های کاربردی اثرگذار

بند ۱ - " پژوهش اثرگذار " به مطالعه ای اطلاق می شود که نتایج آن تاثیر مستقیم و قابل توجهی بر بهبود دانش، سیاست گذاری، عمل بالینی یا سلامت جامعه داشته باشد. ذینفعان مشخص داشته باشد، نتایج آن برای ذینفعان طرح کاربرد داشته باشد، و اثرات آن در یکی از محورهای اثرگذاری قابل اثبات باشد. این نوع پژوهش با هدف ایجاد تغییرات مثبت و پایدار انجام می شود و به شناسایی مشکلات اساسی و ارائه راه حل های عملی می پردازد. به طور خلاصه پژوهشی که بتواند بهبود واقعی و ملموسی در زندگی افراد یا نظام های بهداشتی ایجاد کند پژوهش اثرگذار است.

محورهای اثرگذاری:

- ۱) طرح های اثرگذار در سطح سیاست گذاری و قانون گذاری سلامت
- ۲) طرح های اثرگذار در سطح وضعیت سلامت جامعه و ارائه خدمات بهداشتی درمانی
- ۳) طرح های اثرگذار بر مولفه های اجتماعی موثر بر سلامت
- ۴) طرح های اثرگذار بر اقتصاد

تبصره ۱ - منظور از اثرگذاری در این دستورالعمل، این است که نتایج طرح موجب ایجاد اثرات فرآکادمیک (غیر از چاپ مقاله، استنادات، ...) در بخش های خارج از حوزه تحقیقات (مثال در حوزه بهداشت، درمان، آموزش، جامعه، محیط زیست، اقتصاد، ...) شود.

ماده ۲: اعلام فراخوان طرح های اثرگذار

- بند ۱ - فراخوان دوبار در سال برگزار می شود.
- بند ۲ - در هر فراخوان، معاونت تحقیقات و فناوری ضمن اعلام زمان بندی اجرای فراخوان، " راهنمای فراخوان " را تدوین و برای همه واحدها ارسال نموده و در سایت معاونت تحقیقات بارگذاری می نماید.
- بند ۳ - در هر فراخوان محورهای اثرگذاری اعلام میگردد.
- بند ۴ - فراخوان شامل طرح جدید، طرح های در حال اجرا و طرح های خاتمه یافته در راستای محورهای اثرگذاری است.
- بند ۵ - هر محقق در هر فراخوان امکان ارسال بیش از یک پروپوزال را دارد اما بر طبق ماده ۳ در هر فراخوان، پاداش صرفا به یکی از طرح های اثرگذار پذیرفته شده پژوهشگر توسط وزارت بهداشت، که در بالاترین سطح اثرگذاری (دانشگاهی - استانی - ملی - بین المللی) ثبت شده است تعلق می گیرد.

ماده ۳: پاداش طرح‌های اثرگذار

ردیف	اثرگذاری در سطح	مبلغ (ریال)
۱	دانشگاهی	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۲	استانی	۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰
۳	ملی	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۴	بین‌المللی	۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰

ماده ۴: فرآیند بررسی و تصویب پروپوزال‌ها

بند ۱ - فرآیند بررسی و تصویب طرح‌های تحقیقاتی مرتبط با فراخوان (طرح‌های جدید در راستای محورهای اثرگذاری) طبق فرآیند سایر طرح‌های تحقیقاتی انجام خواهد شد.

ماده ۵: مستندات اثبات اثرگذاری طرح :

بند ۱ - در مورد هر طرح پیشنهادی، مستندات مورد نیاز برای اثبات اثرگذاری طرح (متناسب با محور انتخاب شده)، با پیشنهاد مجری و تایید " کارگروه طرح‌های اثرگذار " و " شورای تخصصی پژوهش و فناوری دانشگاه "، تعیین می‌شود.

در مورد هر یک از چهار محور اثرگذاری، روش‌ها و شاخص‌های متعددی برای اثبات اثرگذاری طرح وجود دارد. به عنوان مثال در محور " وضعیت سلامت "، اثرگذاری طرح می‌تواند با ارائه " تاییدیه مرجع ذی صلاح مبنی بر استفاده از نتایج طرح در سیاست‌گذاری یا قانون گذاری "، یا ارائه " تاییدیه مرجع ذی صلاح مبنی بر استفاده از نتایج طرح در تدوین/ اصلاح گایدلاین " یا " تاییدیه مرجع ذی صلاح مبنی بر استفاده از گایدلاین تدوین شده در طرح برای مراقبت بیماران "، اثبات شود. توضیحات تکمیلی و مصادیق پیشنهادی در مورد " شاخص‌ها و مستندات مربوط به اثرگذاری طرح‌ها " در شاخص‌های اثرگذاری ذکر شده است.

بند ۲- به طور کلی در تمامی سطوح اثرگذاری ارائه مستندات ذیل الزامی می‌باشد:

۱- پروپوزال طرح تحقیقاتی/ فناوری

۲- مصوبه شورای پژوهشی / شورای فناوری/ دفتر ارتباط با صنعت و یا سایر مراجع ذیصلاح

۳- گزارش نهایی / پیشرفت کار

۴- چکیده طرح

۵- اظهارنامه ایجاد اثر که شامل ذکر:

✓ عنوان طرح

✓ هدف اصلی مرتبط با اثرگذاری نه بیان تمامی هدف‌ها

- ✓ بیان خلاء موجود
- ✓ نوع مطالعه
- ✓ تعداد نمونه ها و نحوه جمع آوری آنها
- ✓ تحلیل های آماری مورد استفاده
- ✓ بیان دقیق اثرگذاری و نحوه ایجاد اثر و تغییراتی که نسبت به گذشته با توجه به فرایند اثرگذاری اتفاق افتاده است.

۶- فایل مقاله در صورت چاپ

ماده ۶: شرایط تسویه حساب طرح های مصوب فراخوان :

بند ۱ - تسویه حساب طرح های مصوب فراخوان با ارائه گزارش نهایی، تکمیل اظهارنامه، تکمیل فرم ترجمان دانش ، ارائه برون داد (مقاله ...،) و نیز مستندات اثبات اثرگذاری طرح انجام می شود.

زیرمحوورها و شاخص های محور اثر گذاری

زیر محور	شاخص ها	مستندات مورد نیاز	امتیاز به ازای واحد شاخص
طرح های اثرگذار در سطح سیاستگذاری و قانون گذاری سلامت	طرح های تحقیقاتی/ فناوریانه مصوب که در سال ارزشیابی منجر به :		
	- ابلاغ قوانین، دستورالعمل ها	نامه ابلاغ قانون / دستورالعمل و یا سیاست کلان به ذی نفعان به همراه مستند مربوطه (متن قانون / دستورالعمل جدید) نامه	
	- اتخاذ سیاست های کلان	نامه ابلاغ اصلاحیه به ذی نفعان به همراه مستند مربوطه (دستورالعمل اصلاح شده)	
	استفاده از نتایج پژوهش های سفارش محور توسط سازمان سفارش دهنده	مستند مربوط به : الف) سفارش طرح ب) قرارداد طرح/ قراردادهای تکمیلی یا تمدید همکاری براساس موفقیت طرح ج) دریافت اعتبار د) ارایه نامه تأییدیه از بالاترین مقام مسؤول در سازمان سفارش دهنده مبنی بر استفاده از نتایج تحقیق با ذکر دقیق نوع و محل اثرگذاری به همراه مستندات مرتبط، به عنوان مثال: ۱- گزارش عملیاتی سازمان سفارش دهنده با ذکر بخش استفاده شده ۲- اصلاح فرآیند سازمانی مبتنی بر نتایج ۳- شاخص های عملکرد (قبل و بعد از اجرای نتایج) ۴- گزارش حسابرسی یا پایش داخلی ۵- مستند آموزش کارکنان سازمان بر اساس خروجی طرح ۶- تصمیم نامه مدیریتی مبتنی بر نتایج تحقیق	در سطح دانشگاه تا ۲۰ امتیاز / در سطح استان تا ۵۰ امتیاز/ در سطح ملی تا ۱۰۰ امتیاز/ در سطح بین المللی ۱۲۰ امتیاز
	- تغییر در کوریکولوم آموزشی - تعریف رشته های جدید - اصلاح فرآیندهای آموزشی - تغییر روش ها و اقدامات آموزشی در دانشگاه ها - بهبود عملکرد حرفه ای دانش آموختگان	- مستند ایجاد تغییر در کوریکولوم آموزشی - مستند ابلاغ رشته جدید توسط مراجع ذیصلاح - مستند انجام پژوهش مبنی بر بهبود کیفیت آموزش در اثر تغییرات ابلاغ شده - مستند تغییر روش ها و اقدامات آموزشی - مستند عملکرد حرفه ای دانش آموختگان جهت بهبود توسعه و ارتقاء واحدهای آموزشی مهارتی	

	- تغییر مؤثر و قابل اثبات در بکارگیری اصول پدافند غیرعامل در حوزه‌های بهداشت و درمان	- مستند بکارگیری اصول پدافند غیرعامل در حوزه‌های بهداشت و درمان - مستند مربوط به نتایج آزمون‌های مهارتی یا صلاحیت حرفه‌ای مبتنی بر ایجاد بهبود یا تغییر در فراگیری - مستند مربوط به بهبود شاخص‌های جذب، ماندگاری یا اشتغال دانش‌آموختگان - مستند مربوط به گزارش کاهش خطای حرفه‌ای یا بهبود عملکرد بالینی	
	طرح‌های تحقیقات/ فناوریانه مصوب که در سال ارزشیابی منجر به تغییر در وضعیت سلامت مردم شده است. مصادیق مربوطه شامل: - تغییر در شیوع یا بروز بیماری - یک مداخله بالینی جدید (مانند دارو یا روش درمان) - افزایش طول عمر - ایجاد روش پیشگیری از بیماری یا یک نشانگر سلامت - کاهش میزان مرگ و میر و... - بهبود وضعیت سلامت بیماران با استفاده از روش‌های مختلف - تغییر شیوه یا ارائه خدمت - شناسایی خدمات جدید با بهبود خدمات جاری با تغییر فرآیندها - بهبود کیفیت، دسترسی‌پذیری، مقبولیت یا هزینه اثربخشی - عمل قانون یا اقدامات تأمینی در ارائه خدمت - توقف شیوه ارائه خدمت غیرموثر - فناوری یا فرآیند ارائه خدمات بومی‌سازی شده	ارایه پژوهش/ مستند مبنی بر تغییر در: - شیوع یا بروز بیماری/ مداخله جدید بالینی/ افزایش طول عمر/ روش پیشگیری از بیماری یا نشانگر سلامت/ کاهش میزان مرگ و میر و... - ارائه مستندات مربوط به بهبود وضعیت سلامت مردم / تغییر شیوه یا ارائه خدمت / بهبود کیفیت، دسترسی پذیری، مقبولیت و ... / پاسخگویی به نیازهای خدمات سلامت/ اعمال قانون و کنترل اقدامات تأمینی / تغییرات شیوه‌های ارائه خدمت - گزارش رسمی کاهش مرگ، بستری، عوارض بیماری از منابع موثق	

	انجام پژوهش / مستند مبنی بر تغییر در: - عوامل خطر - مولفه‌های موثر بر سلامت - عدالت در سلامت - طراحی و اجرای خط‌مشی و قوانین زیست محیطی - حفاظت از منابع طبیعی - شیوه‌های مدیریت منابع طبیعی - آسیب‌های اجتماعی - خدمات سلامت محور فرهنگی - مدیریت ریسک محیطی - امنیت غذایی - کیفیت زندگی - سواد سلامت - آگاهی عمومی - سلامت مهاجران، اقلیت‌ها - مخاطرات شغلی - تابآوری سلامت	طرح‌های تحقیقاتی / فناوریانه مصوب که منجر به ارتقاء مولفه‌های اجتماعی موثر بر سلامت در سال ارزشیابی گردد. مصادیق تغییر شامل: - کاهش عوامل خطر و آسیب‌های اجتماعی - افزایش تامین عدالت در سلامت - بهبود طراحی یا اجرای خط‌مشی‌ها یا قوانین زیست محیطی - مدیریت یا حفاظت از منابع طبیعی مانند انرژی، آب و غذا - تغییر یا اصلاح شیوه مدیریت یک ریسک یا خطر زیست محیطی - بهبود محیط زیست از طریق معرفی یک محصول، فرآیند یا خدمت جدید؛ فرآیند یا خدمت موجود؛ یا بهبود خط‌مشی‌ها و شیوه‌های مدیریتی - تغییر عوامل محیطی مانند کاهش آلاینده‌های محیطی - افزایش امنیت غذایی - افزایش سواد سلامت - کاهش مخاطرات شغلی - افزایش آگاهی عمومی درخصوص خطرات بهداشتی، پیشگیری از بیماری‌ها - پاسخ به نیازهای خدمات سلامت با درک نیازهای ناشی از تفاوت‌های فرهنگی، زبانی، قومی، مذهبی، اقلیت‌های زبانی، جامعه مهاجران - کاهش یا جایگزینی استفاده از حیوانات آزمایشگاهی - ارتقاء کیفیت زندگی - بهبود شاخص سلامت عمومی یا رفاه اجتماعی - ارتقاء تابآوری نظام سلامت در برابر بحران‌ها
--	---	---

طرح‌های اثرگذار بر اقتصاد	طرح‌های تحقیقاتی/فناورانه مصوب که منجر به تغییر در اقتصاد کسب و کار در سال ارزشیابی گردد.	مستندات مربوط با:
	مصادیق تغییر شامل:	
	- بهبود کیفیت زندگی تحت تأثیر یک محصول/فرآیند جدید	- بهبود کیفیت زندگی تحت تأثیر یک محصول یا فرآیند جدید
	- افزایش ورود گردشگران درمانی به کشور	- افزایش ورود گردشگران درمانی
	- کاهش هزینه درمان، بهداشت و مراقبت‌های بهداشتی درمانی	- کاهش هزینه درمان، بهداشت و مراقبت‌های بهداشتی درمانی
	- بهبود دسترسی به فرصت‌های مالی	- ایجاد مسیرهای جدید و به روز در اقتصاد و تولید
	- افزایش یا جهش کمیت یا کیفیت تولید و یا کاهش ضایعات	- ارتقاء بهره‌وری و کارایی استفاده از منابع
	- ایجاد مسیرهای جدید برای نوآوری در سطح بین‌المللی و تأثیر در بازار	- تغییر روش‌های مدیریت در کسب و کار/استقرار روش‌های نوین مدیریت
		- افزایش تعداد نیروی انسانی شاغل در حیطه مورد پژوهش
		- کاهش زمان ارائه خدمت یا تولید
		- کاهش ضایعات یا خطا
		- قرارداد صادرات محصول تولید شده
		- ورود به بازار گردشگری درمانی یا افزایش تعداد بیماران غیرایرانی به بیمارستان‌های تابعه
		- دیجیتال سازی یا هوشمندسازی فرآیندها
		-

جدول ارزیابی مستندات طرح اثرگذار (این جدول توسط معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه تکمیل می شود):

ردیف	فعالیت	بلی	خیر
۱	فرم اظهارنامه اثر طرح تحقیقاتی/فناورانه تکمیل شده است (الزامی).		
۲	فایل پروپوزال طرح تحقیقاتی/فناورانه ارسال شده است (الزامی).		
۳	فایل گزارش نهایی یا مقاله طرح تحقیقاتی/فناورانه ارسال شده است (الزامی)		
۴	اسکن قرارداد طرح		
۵	نامه سفارش طرح (ویژه طرح های سفارش محور یا ارتباط با صنعت)		
۶	مستندات مربوط به پرداخت توسط سازمان سفارش دهنده (ویژه طرح های سفارش محور یا ارتباط با صنعت)		
۷	مستندات مربوط به اثرگذاری طرح با توجه به نوع اثر طرح (دستورالعمل ارزشیابی ۱۴۰۴) ارسال شده است.(الزامی)		

نتیجه ارزیابی			
ردیف	فعالیت	بلی	خیر
۱	طرح بعنوان "طرح اثرگذار" جهت ثبت در سامانه ارزیابی وزارت متبوع تایید شده است.		
۲	طرح توسط کمیته داوری وزارت متبوع بعنوان طرح اثرگذار پذیرفته شده است.		